

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD

Gebyrreglene i forurensningsforskriften—kommunenes handlingsrom

Camilla Grande

OM BERNGAARD

- Advokatfirmaet Berngaard ble grunnlagt i 2004 som en annerledes og verdidrevet arbeidsplass i en konform bransje
- Vi er et fullservice advokatfirma med 34 advokater/advokatfullmektiger. Vi bidrar på alle områder hvor våre klienter ser muligheter eller har utfordringer
- Berngaard har særlig spisskompetanse innen grønn juss og veileder klienter på alle juridiske implikasjoner knyttet til miljø, bærekraft og det grønne skiftet
- Våre verdier engasjement, integritet og balanse er grunnpilarer for hvordan vi jobber

Varsler prissjokk på vann og kloakk

Avgiftene til vann og avløp vil øke kraftig i en mengde norske kommuner neste år. Finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) ber kommunene vise måtehold når nye prosjekter planlegges.

Mats Rønning
Journalist

Vibecke Wold
Haagensen
@NRKvibecke
Journalist

Varsler prissjokk på vann og kloakk

Avgiftene til vann og avløp vil øke kraftig i en mengde norske kommuner neste år. Finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) ber kommunene vise måtehold når nye prosjekter planlegges.

De kommunale avgiftene øker kraftig i 2022

FINN DIN KOMMUNE: Kommunale avgifter øker mellom 4,6 og 6,0 prosent fra 2021 til 2022. Det viser en undersøkelse Huseierne har gjort i kommune-Norge. Til sammenligning økte konsumprisindeksen fra januar 2021 til januar 2022 med 3,2 prosent.

Mats Rønnir
Journalist

Vibecke Wolle Haagenen
@NRKvibecke
Journalist

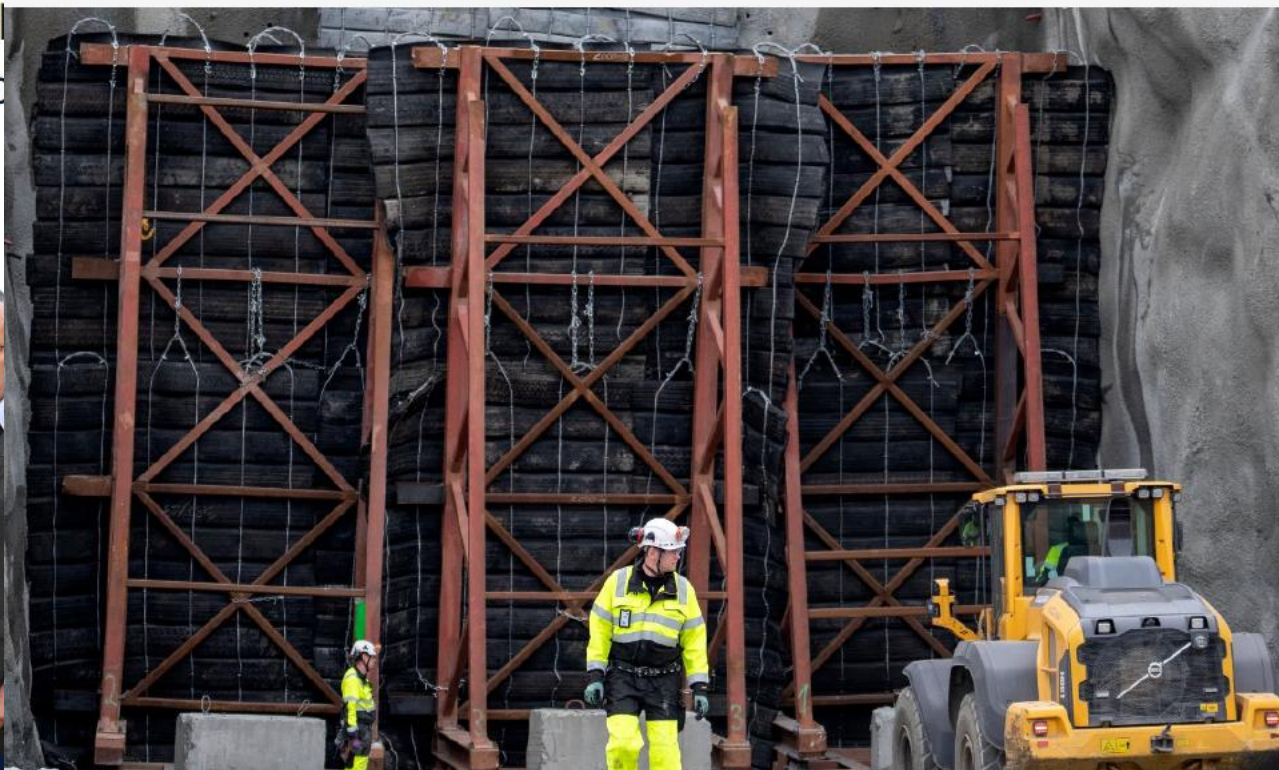
Varsler prissjokk i kloakk

Avgiftene til vann og avløp i norske kommuner neste år. Slagsvold Vedum (Sp) ber kommuner om nye prosjekter planlegges.

[Norsk politikk](#)

Vanngebyret i Oslo går i taket: Om fire år må du betale nesten det dobbelte

...kraftig i 2022

...ker mellom 4,6 og 6,0
...else Huseierne har gjort i
...sumprisindeksen fra

Gebyrreglene

- Hvordan etterleve gebyrregelverket på en etterrettelig og klok måte?
- Hvordan bør regelverket tolkes?
- Hvilket handlingsrom har kommunene?

Forurensningsloven

§ 25 - (utgifter til anlegg, drift og vedlikehold av avløpsanlegg)

Utgiftene til anlegg, drift og vedlikehold av avløpsanlegg som drives av kommunen, dekkes av kommunen. **Kommunen kan kreve full eller delvis dekning av sine kostnader ved innkreving av avgift i samsvar med lov [16. mars 2012 nr. 12](#) om kommunale vass- og avløpsanlegg.** Kommunen kan uten hinder av annet punktum kreve refusjon etter plan- og bygningsloven [kapittel 18](#)

Vass og avløpsanleggslova

§ 4. Ramma for kommunalt eigarskap til vass- og avløpsanlegg og hovudreglane for fastsetjing av vass- og avløpsgebyr

Gebyra skal vera eingongsgebyr for tilknyting og årlege gebyr.

Departementet fastset i forskrift ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing. Likeeins kan departementet fastsetje andre føresegner til gjennomføring av lova.

RAMMENE FOR GEBYR

1. HVA KAN KOMMUNEN KREVE DEKKET GJENNOM VANN- OG AVLØPSGEBYRET?

Selvkost

Forurensningsforskriften

§ 16-1 første ledd:

Vann- og avløpsgebyrer fastsatt i medhold av [lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg](#) skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale gjelder vanntårnet jeg nevnte ster legges til grunn.

Selvkostforskriften

§ 2. Selvkost

Selvkost er kostnadene som direkte og indirekte gjelder produksjonen av tjenesten som det skal betales gebyr for, og omfatter både faste og variable drifts- og kapitalkostnader. Kostnader som påløper uavhengig av tjenesten, skal ikke inngå i selvkost.

Inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, skal trekkes fra

Forarbeider - Ot.prp.nr.58 (1972–1973) Lov om kommunale vann- og kloakkavgifter

Side 9:

Hovedmålsettingen er som nevnt at utgiftene i størst mulig utstrekning skal fordeles på en slik måte at de gjenspeiler hva det koster å føre vann og kloakk til hver enkelt eiendom

Side 8:

De eksisterende lovfestede og ulovfestede finansieringsordninger er etter departementets mening ikke hensiktsmessige eller tilstrekkelige for å oppnå målsettingen om tilfredsstillende vannforsyning og kloakkanlegg i løpet av relativt kort tid. Det er et presserende behov å etablere en ordning som gir kommunene, på en helt annen måte enn i dag, mulighet for å forsere arbeidet med bygging av vann- og kloakkanlegg. Dette hersker det bred enighet om og er fremhevet i nesten samtlige av de innkomne uttalelser. Det har også ved flere anledninger vært fremhevet i Stortinget, særlig ved behandlingen av lov om vern mot vannforurensing.

Den ordning departementet foreslår, bygger på det prinsipp at brukerne av fast eiendom fullt ut skal dekke alle kostnadene i forbindelse med vann- og kloakkanlegg

Forarbeider - NOU 1974:12

Kommunale vann- og kloakkavgifter

Side 9:

En har ikke funnet det hensiktsmessig å utarbeide noen nærmere definisjon av hva som ligger i begrepet «nødvendige kostnader i vann- og kloakksektoren». Formuleringen er meget vid, og omfatter alle kostnader som har direkte sammenheng med kommunens engasjement for å sikre en tilfredsstillende vannforsyning og avløpsordning for kommunen. På vannforsyningssektoren vil det dermed kunne tas hensyn til alle kostnader ved sikring av vannrettigheter, oppsamling og eventuell rensing av råvann og fremføring av vannet til de enkelte brukere. På avløpssiden må en ta hensyn til alle tiltak som er nødvendige for å ta hånd om overvann og spillvann fra brukerne, via eventuelle renseanlegg og fram til resipientene, samt eventuell nødvendig ettersyn og etterbehandling av selve resipienten

Forvaltningspraksis – veiledning og tolkningsuttalelser

- Veiledning til forurensningsforskriften § 16-1

Lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter er en lov om kostnadsinndekning for kommunen. Dette innebærer at det først og fremst er forhold som har med kostnadssiden på vann- og avløpssektoren som skal legges til grunn ved den nærmere utformingen av kommunale forskrifter for beregning av vann- og avløpsgebyrer. Hensynet til administrativt enkle løsninger vil også kunne tillegges vekt.

Denne bestemmelsen setter kommunens nødvendige kostnader på vann- og avløpssektoren som den øvre grense for hvor mye kommunen til sammen kan kreve inn i vann- og avløpsgebyrer (selvkostprinsippet). Bare kostnader som direkte eller indirekte har normal sammenheng med en forsvarlig forretningsmessig drift av vann- og avløpssektoren, kan legges inn i gebyrgrunnlaget. Kostnader til oppfølging av forholdene i vannkilden og i resipienten kan tas med i beregningsgrunnlaget for henholdsvis vann- og avløpsgebyret. Andre kostnader, f.eks. til bygging og drift av fontener, tilretteleggelse av vannkilder for bading, fiske og annet friluftsliv samt andre miljøtiltak, kan ikke finansieres ved hjelp av vann- og avløpsgebyrer.

- Tolkningsuttalelser

Hvordan avgjøre om noe er innenfor eller utenfor selvkost?

- Stor frihet og ansvar til kommunene ved anvendelse av gebyrreglene.
- Det finnes ingen klare svar eller fasit.
- Foreta konkrete juridiske vurderinger og vurder i tråd med alminnelig rettskildelære.
- Vær etterrettelig – ta vare på den juridiske vurderingen.

RAMMENE FOR GEBYR

2. HVORDAN SKAL GEBYRENE FASTSETTES?

Hvordan fastsette gebyrene?

Kompliserte regler i forurensningsforskriften kap. 16 som i all hovedsak går ut på at:

- Gebyrene skal (i forskrift) fastsettes som **engangsgebyr for tilknytning (§16-3) og årsgebyr (§16-4)**. Årsgebyret skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del.
- For eiendom som **ikke brukes som bolig**, kan det fastsettes særlige regler for gebyrberegning eller inngås særlige avtaler (§16-4).
- Gebyrene kan **differensieres** gjennom ulike gebyrsatser. § 16-5

Gebyrene kan differensieres gjennom ulike gebyrsatser. § 16-5

«Det kan fastsettes lavere tilknytningsgebyr for eiendommer der det er betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnader for vann- og/eller avløpsanlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen.

Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige.

Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier.

Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for avløpsvann som forurensningsmessig avviker fra vanlig kommunalt avløpsvann.

De begrensninger som fremgår av annet til fjerde ledd gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning»

Når man fastsetter kommunens gebyrforskrift bør man huske på at:

- Kommunen har stor frihet ved fastsettelse av gebyrforskrift.
- Kommunene må holde seg innenfor de rammene som regelverket setter.
- Differensiering av gebyrsatser pga. boligkategori må begrunnes i ulike kostnader ved betjening av ulik boligkategori.
- Gebyrsatser og gebyrene bør fastsettes på bakgrunn av en avveining mellom fordelingshensynet og målsettingen om å etablere en ordning som er administrativ enkel å anvende for kommunene.

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD